

απόψεις

Η ηθική των αριθμών και η κρίση της Δημοκρατίας

Τα τελευταία πέντε χρόνια, κατά τη διάρκεια των οποίων η χώρα και εμείς δοκιμαστήκαμε σκληρά και παλέψαμε για την επιβίωσή της, δεν έπαψα να υπογραμμίζω ότι η οξεία ανάγκη δημοσιονομικής ανάκαμψης που συνιστούσε προϋπόθεση για την επιβίωση της χώρας συχνά συγκρούστηκε με θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα. Η σύγκρουση πολλές φορές οδήγησε σε έντονη υποχώρηση των ατομικών αυτών δικαιωμάτων, ακόμη και στην κατάλυση του ορίου αξιοπρεπούς διαβίωσης. Ακόμη, η ανάγκη δημοσιονομικής ανασυγκρότησης, η οποία κατέστη -κατά τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας- επιτακτικός λόγος υπέρτατου εθνικού δημοσίου συμφέροντος, πολλές φορές δοκίμασε τα όρια και τις αντοχές της αρχής του κράτους δικαίου, που συνιστά θεμελιώδη λίθο της κρατικής μας οργάνωσης.

Έτσι, η κρίση χρέους που μετατράπηκε σε δημοσιονομική και οικονομική κρίση τελικά γιγαντώθηκε και κλόνισε τα θεμέλια της οργάνωσης του πολιτεύματός μας. Κυρίως, οδήγησε σε συστολή της δημοκρατικής αρχής. Ακόμη, αναδιτάξε τις ισορροπίες ανάμεσα στον δημόσιο και ιδιωτικό βίο, σε βάρος του τελευταίου. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η αναχαρτογράφηση των εγγυητικών αντανάκλαστικών, κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας, όπως αυτή εκδηλώνεται στις τρεις επιμέρους μορφές της (νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική). Αυτά, άλλωστε, μόλις επισημάνθηκαν από τον πλέον θεσμικά αρμόδιο να τα επισημάνει Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας. Σε μήνυμά του για την 40η επέτειο της αποκατάστασης της Δημοκρατίας στη χώρα, ο κ. Κ. Παπούλιας υπογράμμισε ότι η κρίση των τελευταίων ετών έφερε υποχώρηση της Δημοκρατίας, συνέπεια που συνιστά τη δραματικότερη παρενέργεια της οικονομικής μας περιπέτειας.

Η μεστή και περιεκτική λεκτική αποτύπωση από τον ανώτατο πολιτειακό άρχοντα όλων όσα επίμονα καταγράφουμε και επισημαίνουμε κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, που αποτυπώνει άλλωστε την κοινή αντίληψη, δύναται να καταστεί η αφετηρία για την αναδόμηση της κλονισμένης ισορροπίας. Για την επανεργοποίηση των αναγκαίων εγγυητικών αντίβαρων για την αποκατάσταση των χαρακτηριστικών του πολιτεύματός μας, αντίβαρα που σκληρά δοκιμάσθηκαν κατά την τελευταία πε-

απόψεις

νταετία. Εξάλλου, η επανεξέταση των «checks and balances» της δημοκρατικής λειτουργίας για τη διαφύλαξη και προαγωγή της ανθρώπινης αξίας καθίσταται πλέον εφικτή, αφού κατά τις κυβερνητικές δηλώσεις, αλλά και τις δηλώσεις των δανειστών μας και των διεθνών Αγορών, η χώρα αφήνει την κρίση πίσω της, ενώ ήδη παρατηρούνται σημάδια ανάκαμψης.

Άλλωστε και στο ευρύτερο ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον, η δημόσια συζήτηση μοιάζει να αρχίζει να αντιλαμβάνεται ότι ο στόχος της προστασίας της ανθρώπινης αξίας και της επίτευξης της ατομικής ευημερίας θα εξυπηρετηθεί καλύτερα με ηπιότερες διορθωτικές μεθόδους. Και τούτο διότι, η εφαρμογή στον Ευρωπαϊκό Νόμο μεθόδων οξείας δημοσιονομικής προσαρμογής, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση μισθών με την ταυτόχρονη αύξηση των φορολογικών βαρών δεν οδήγησαν σε αντίστοιχη μείωση τιμών και ακολούθως σε εξυγίανση της μακροοικονομικής ισορροπίας.

Στην ευρύτερη αυτή προβληματική εντάσσεται το μόλις εκδοθέν βιβλίο του νεαρού Τσέχου Οικονομολόγου Tomas Sedlacek, με τίτλο «Τα Οικονομικά του Καλού και του Κακού»¹, με το οποίο επιχειρείται η επανένωση των οικονομικών μοντέλων που προωθούνται από μια φιλελεύθερη αντίληψη με την ηθική πλευρά της οικονομίας. Επιχειρείται με άλλα λόγια η ηθικοποίηση των αριθμών και η επανένταξή τους στη εξυπηρέτηση ενός ανθρωποκεντρικού πολιτισμού, συνισταμένη του οποίου θα πρέπει να είναι η προστασία και εξύψωση του ανθρώπου.

Με άλλα λόγια, το ζητούμενο της εποχής μας μοιάζει να είναι η δημιουργία ηθικού πλαισίου κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή οικονομικών μοντέλων, με στόχο τον εξανθρωπισμό των εργαλειακά ορθολογικών επιλογών των μηχανισμών των Αγορών.

Ασπασία Μάλλιου

¹ Βλ. Ναυτεμπορική της 23ης Ιουλίου.

***Το Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας εύχεται
στους συνδρομητές του ένα ξεκούραστο και
ξένοιαστο καλοκαίρι***
